

Datavisualiseringar viktiga för att skapa sammanhang

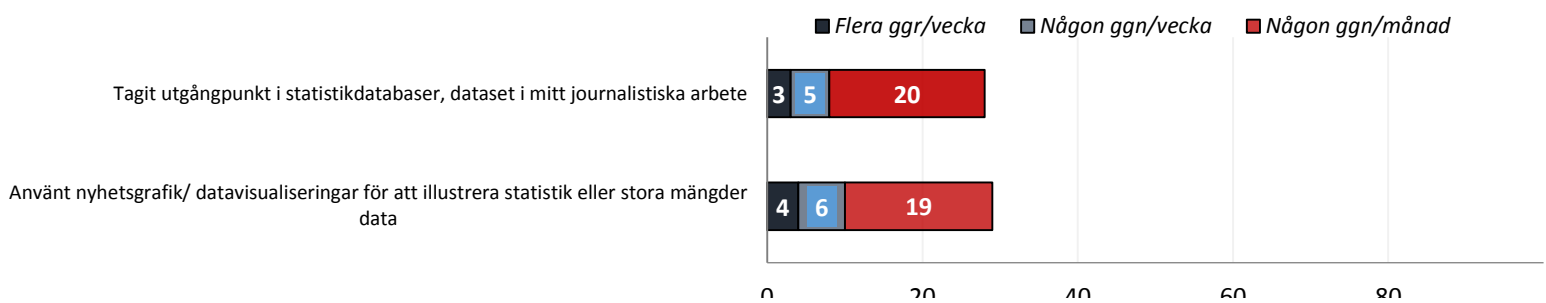
Allt fler journalister använder sig av det som kallas för datajournalistik – att med hjälp av vetenskapliga metoder söka nyheter genom att sammanställa och analysera stora mängder data. En vanlig produkt av datajournalistiken är datavisualiseringar, där statistik görs begriplig för publiken. Knappt var tionde journalist arbetar varje vecka med datavisualiseringar och de vanligaste datajournalistiska ämnena att visualisera är politik och brottslighet.

Nyhetsgrafik och datavisualiseringar

Datavisualisering baseras ofta på myndighetsdata i kombination med publikdata och utgör ett viktigt element i datajournalistiken. Enligt forskningen är statistik ett av de mest legitima sätten att konstruera verkligheten, och medierna utgör en av de centrala källor som människor hämtar stoffet till sina verklighetsbeskrivningar från. Nyhetsgrafiken, datavisualiseringen och den ökade interaktiviteten där publiken söker den information den är intresserad av, är något som i takt med datajournalistikens tillväxt rönt allt större uppmärksamhet på redaktionerna.

Drygt sjuttio procent av journalisterna i J-p@nelen har minst någon gång under det senaste året visuellt illustrerat statistik eller stora mängder data i sitt arbete. Knappt trettio procent har använt datavisualiseringar minst någon gång i månaden, och knappt tio procent har gjort det minst någon gång i veckan. Även om det är många journalister som visualiserar data, är det alltså en begränsad andel som gör det på veckobasis. Skillnaderna i användningsgrad beror främst på i vilken omfattning journalisterna använder datajournalistiska metoder – ju oftare de arbetar med datajournalistik, desto oftare visualiserar de också stora mängder data. Benägenheten att arbeta med datavisualiseringar är också kopplat till yrkeserfarenhet, ålder och bevakningsområde. Det är främst de yrkeserfarna och de som har politik och samhälle som huvudsakligt bevakningsområde, som oftare visualiserar sina data.

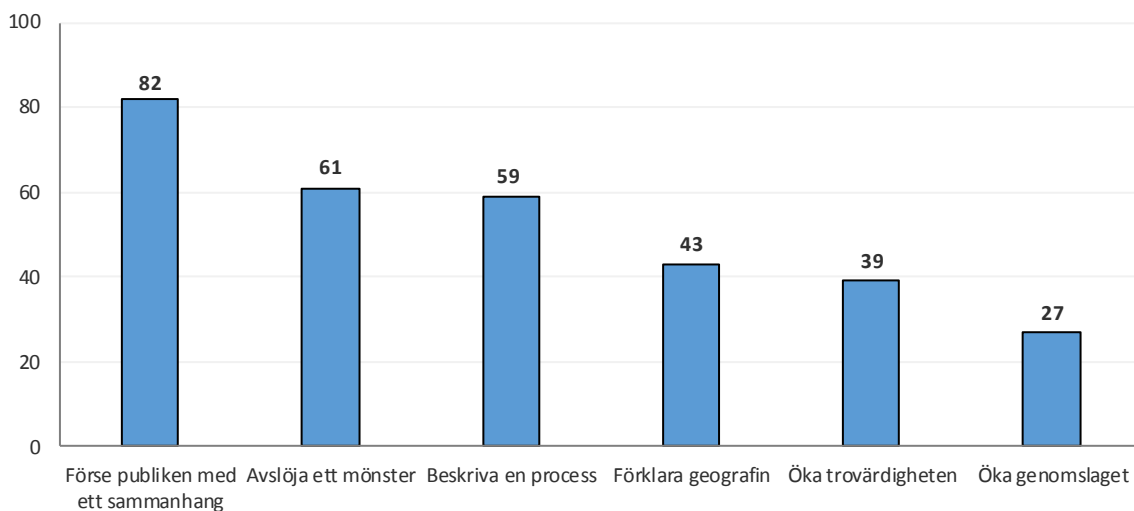
Figur 1. Använt nyhetsgrafik och datavisualiseringar i arbetet minst varje månad (procent)

Kommentar: I vilken utsträckning har du under de senaste 12 månaderna: 1) använt dig av diagram, nyhetsgrafik eller andra former av datavisualisering för att illustrera statistik eller stora mängder data i ditt journalistiska arbete? Frågan gäller oavsett om du själv har producerat diagrammen/visualiseringarna eller inte; 2) tagit din utgångspunkt i strukturerad data, som exempelvis statistikdatabaser, data-set eller data i Excelformat, i ditt journalistiska arbete? Skalan: Ingen gång, Någon gång under de senaste 12 mån, Någon gång under de senaste 6 mån, Någon gång i månaden, Någon gång i veckan, Flera gånger i veckan. Antal svar: 859.

Den främsta anledningen till att svenska journalister använder datavisualiseringar är för att förse publiken med ett sammanhang (figur 2). Det anser drygt åtta av tio journalister. Det handlar om att med hjälp av visualiseringen tillföra något nytt, som exempelvis tänkbara regeringskonstellationer, eller att ge andra perspektiv på förhållanden i det människors egna närområden. Den andra respektive tredje vanligaste anledningen, som sex av tio journalister anger, är för att avslöja mönster, exempelvis i form förändringar i väljaropinionen mellan två valår respektive för att beskriva en process. Utöver dessa skäl anser också fyra av tio journalister att datavisualiseringar är relevanta för att förklara geografin eller för att öka trovärdigheten. Och närmare en tredjedel lyfter fram datavisualiseringarnas betydelse för att öka genomslaget.

Figur 2. Uppfattning om när det är relevant att använda nyhetsgrafik eller datavisualiseringar (procent)

Kommentar: När anser du att det är relevant att använda nyhetsgrafik eller datavisualiseringar för att illustrera statistik eller stora mängder data? Flera svar kan anges. Figuren visar andelen som svarat instämmer på respektive alternativ. Antal svar: 863.

J-p@nelen
RESULTAT

JMG

Om J-p@nelen

Den elfte omgången av Journalistpanelen – J-p@nelen – genomfördes sommaren 2018. Undersökningen omfattade frågor om användningen av nyhetsgrafik och datavisualiseringar, om demokrati och aktuella frågor i samhällsdebatten, samt om alkoholens konsekvenser för individen och för samhället. Totalt besvarades enkäten av 891 journalister runt om i landet.

J-p@nelen drivs av JMG, institutionen för journalistik, medier och kommunikation vid Göteborgs universitet i samverkan med SOM-institutet. Enkätfrågorna utformas av disputerade forskare i samråd med forskningsansvarig, docent Ulrika Andersson vid JMG, och administreras via webbenkätverktyget Qualtrics.

Deltagande i de enkätundersökningar som görs av Journalistpanelen är alltid frivilligt och panelmedlemmarna kan när som helst välja att avanmäla sig från framtida deltagande i panelen. Personuppgifter behandlas i enlighet med den europeiska dataskyddsförordningen (GDPR) och övrig kompletterande lagstiftning, samt i enlighet med Göteborgs universitets regler för personuppgiftshantering. Uppgifterna behandlas konfidentiellt.

De svar som deltagarna lämnar i enkäterna behandlas för forskningsändamål, vanligen med olika statistiska analysmetoder. Alla resultat presenteras anonymt så att ingen deltagare kan identifieras. Resultaten presenteras på gruppnivå i form av exempelvis procent, medelvärden och andra statistiska mått.

Kontakt: Ulrika Andersson, vetenskapligt ansvarig för j-p@nelen: ulrika.andersson@jmg.gu.se, 031-786 49 74.

GÖTEBORGS UNIVERSITET
JOURNALISTIK, MEDIER OCH KOMMUNIKATION

www.jmg.gu.se